

Kretingos rajono savivaldybės administracijai

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2017 m. rugsėjo 25 d. Nr. (3.6.) V4-842/1

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 straipsniu, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601, atsižvelgiant į Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos) 2017 m. III ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas. Analizuotas 2016 m. rugsėjo 1 d. - 2017 m. rugsėjo 1 d. laikotarpis.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko SĮ „Kretingos komunalininkas“ (toliau – Įmonė) direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. (1.1.) V1-90 sudaryta darbo grupė.

Analizės tikslas – nustatyti konkrečius korupcijos rizikos veiksnius visose Įmonės veiklos srityse pagal Įstatymo 6 straipsnyje nurodytus kriterijus, atsižvelgiant į Rekomendacijas. Įmonės veiklos sritys vertintos pagal šiose srityse taikomus teisės aktus ir kitus dokumentus.

Korupcijos pasireiškimo tikimybei Įmonėje nustatyti buvo naudojami dokumentų analizės, palyginimo, pokalbio metodai, analizuojami teisės aktai reguliuojantys Įmonės viešuosius pirkimus, kapinių priežiūros veiklą, vidaus norminiai dokumentai, reguliuojantys paslaugų užsakymų priėmimo ir teikimo tvarką, bei kiti teisės aktai, kuriais savo darbe vadovaujasi Įmonės darbuotojai, atlikdami savo funkcijas.

Atlikus analizę, nustatyta, kad Įmonės vykdomos veiklos sritys atitinka šiuos LR Korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 4 d. numatytus kriterijus:

- 1) atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti (paslaugų užsakymų priėmimas ir paslaugų teikimas);
- 2) veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu (kapinių priežiūros veikla);
- 3) daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo (viešųjų pirkimų vykdymas).

Atlikus Įmonės veiklos sričių analizę, sudarytas korupcijos pasireiškimo tikimybės atžvilgiu vertintinų veiklos sričių sąrašas:

- 1) Paslaugų užsakymų priėmimas ir vykdymas;
- 2) Kapinių priežiūra;
- 3) Viešųjų pirkimų vykdymas.

Pažymėtina, kad analizuojamu laikotarpiu jokių korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų nenustatyta. Taip pat nenustatyta kitų tapataus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingų teisės pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė, drausminė ar kitokia teisinė atsakomybė, atvejų.

1. Paslaugų užsakymų priėmimas ir vykdymas.

Įmonė teikia atlygintinas paslaugas jas pageidaujantiems gauti fiziniams ir juridiniams asmenims. SĮ „Kretingos komunalininkas“ direktoriaus 2015 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. V1-43

patvirtintos SĮ „Kretingos komunalininkas“ teikiamų paslaugų užsakymų priėmimo ir vykdymo taisyklės. Minėtose taisyklėse nurodyta: „*Draudžiama vykdyti užsakymus nesant paslaugos gavėjo rašytinio prašymo*“; „*Draudžiama vykdyti direktoriaus nevizuotus ir atitinkamo skyriaus vadybininkui pagal kompetenciją dokumentų valdymo sistemoje nenukreiptus vykdyti užsakymus*“; „*Papildomos paslaugos įforminamos užpildant naują paslaugų užsakymo prašymą arba pateikiant prašymą elektroninėmis ryšio priemonėmis*“; „*Paslaugos užsakymą priimančias darbuotojas privalo pateikti užpildytą (pateiktą) prašymą įmonės administratoriui registruoti ir direktoriui vizuoti bei nukreipti vykdymui*“; „*Draudžiama rengti suteiktų paslaugų priėmimo-perdavimo aktus nesant paslaugos gavėjo rašytinio prašymo suteikti paslaugas*“; „*Draudžiama buhalterijos darbuotojams rengti sąskaitas pagal darbų priėmimo – perdavimo aktus, kuriuose nėra nurodyti duomenys (prašymo gavimo data, registracijos numeris) apie paslaugos gavėjo prašymą dėl paslaugos užsakymo*“. Šiomis nuostatomis siekta užkardyti kelią atlygintinų paslaugų nekontroliuojamam teikimui, parengti aiškų paslaugų užsakymo reglamentavimą ir pavišinti visiems paslaugų teikimu suinteresuotiems fiziniams ir juridiniams asmenims. Galimybė užsakyti atlygintinas paslaugas žodžiu sudarė terpę vykdyti neapibrėžto turinio ir apimties užsakymus, galimybė užsakymus priimančioms ir vykdančioms darbuotojoms nerengti oficialių atsiskaitymo dokumentų, Įmonės sąnaudomis teikti paslaugas, turint suinteresuotumą atsiskaityti pagal asmenines prievoles ir pan. Įtvirtinus tik rašytinį paslaugų užsakymą ir apibrėžus užsakymų vykdymo tvarką, sudarytos galimybės Įmonės struktūrinių padalinių vadovams žinoti pavaldžių asmenų darbotvarkę ir vykdyti jos kontrolę, o išviešinus paslaugų užsakymo tvarką – sumažinti atsiktinių žodinių asmenų kreipimūsi dėl paslaugų užsakymo skaičių. Pažymėtina, kad atlikus paslaugų užsakymų priėmimo ir paslaugų teikimo veiklos analizę, nustatyta, kad šią veiklą reglamentuojantys vidaus norminiai aktai nenumato aiškių kriterijų, kuriais remiantis sudaromas planuojamų vykdyti darbų eiliškumas ir kuriam iš gautų paslaugų užsakymų teikiama pirmenybė. Siūlytina: 1) sudaryti paslaugų/darbų pagal rašytinius užsakymus teikimo grafikus, atitinkamai pagal darbų pobūdį ir reikalingos darbo jėgos/mechanizmų resursus/užimtumą; 2) nustatyti aiškų užsakymų vykdymo kontrolės mechanizmą ir atsakingus asmenis.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad paslaugų užsakymų priėmimo ir jų vykdymo veikloje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra labai maža, o priemonės, maksimaliai sumažinančios korupcijos pasireiškimo tikimybę ir leidžiančios patikimai valdyti korupcijos pasireiškimo riziką yra aiškios ir nesudėtingai įgyvendinamos.

2. Kapinių priežiūra.

Įmonė, sutarties su Kretingos rajono savivaldybe pagrindu vykdo Kretingos miesto ir Petrikaičių kapinių priežiūros veiklą, įskaitant leidimų laidoti žmogaus palaikus išdavimą, kapaviečių paskirstymą, leidimų laidoti neprižiūrimose kapavietėse išdavimą.

Minėtą veiklą reglamentuoja Kretingos rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. T2-65 patvirtintas Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir viešųjų kapinių lankymo Kretingos rajono savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašas (toliau – Aprašas), LR Žmonių palaikų laidojimo įstatymas, jo įgyvendinamieji teisės aktai.

Atliekant veiklos vertinimą nustatyta, kad teisės aktų, kuriais vadovaujamosi vykdant kapinių priežiūros veiklą, nuostatos dėl kapaviečių paskirstymo, leidimo laidoti išdavimo ir teisės prižiūrėti neprižiūrimas kapavietes suteikimo pakankamai reglamentuoja Įmonės darbuotojų vykdomas funkcijas ir vienvaldiškai priimamus sprendimus. Sprendimą dėl kapaviečių pripažinimo neprižiūrimomis prima Kretingos rajono savivaldybės administracijos filialo - seniūnijos - sudaryta komisija. Sprendimo priėmimo nevienvaldiškumas maksimaliai sumažina galimybę piktnaudžiauti turimais įgaliojimais ir sprendimų laisve.

Remiantis LR Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi, kapinėse kapavietės skiriamos neatlygintinai eilės tvarka, atsižvelgiant į kapinių planą pagal kapo koordinatas. Aprašo 11 p. pakartota, kad „*Veikiančiose kapinėse naujos kapavietės skiriamos eilės tvarka*“. Pažymėtina, kad naujos kapavietės skiriamos tik Petrikaičių kapinėse, Kretingos mieste esančiose kapinėse naujos kapavietės laidojimui neskiriamos. Petrikaičių kapinėse yra viešinamas kapinių planas su konkrečiais kapaviečių numeriais.

Aprašo 15 p. numatyta, kad formuojant naują kapą esamoje kapavietėje arba laidojant kape pakartotinai, kapavietės ribos gali būti pakeistos tik kapinių prižiūrėtoju leidus, jeigu toks pakeitimas galimas. Manytina, kad teisinis reguliavimas kapinių prižiūrėtoju suteikia per plačią

diskrecijos teisę leisti pakeisti kapavietės ribas ar neleisti. Neaišku, kada gali būti neleidžiama pakeisti kapavietės ribas net ir tada, kai toks pakeitimas pagal kapinių planą galimas. Taip pat nenustatyta sprendimo pakeisti kapavietės ribas priėmimo procedūra ir šio sprendimo priėmimo terminai. Apraše turėtų būti nustatyti atvejai (jei tokių yra), kuriems esant gali būti nepakeistos kapavietės ribos net ir tuo atveju, kai pakeitimas galimas pagal kapinių planą, ir sprendimo pakeisti kapavietės ribas priėmimo procedūrą ir terminus, jo apskundimo tvarką.

Apibendrinus, kas išdėstyta, darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė šioje veiklos srityje yra labai maža. Priemonės, maksimaliai sumažinančios korupcijos pasireiškimo tikimybę ir leidžiančios patikimai valdyti korupcijos pasireiškimo riziką, yra aiškios bei nesudėtingai įgyvendinamos.

3. Viešųjų pirkimų vykdymas.

Įmonė yra viešasis juridinis asmuo, turintis ūkinį, finansinį, organizacinį ir teisinį savarankiškumą, turi teisę savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su Įmonės viešųjų pirkimų vykdymu.

Iki 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojusio naujos redakcijos LR Viešųjų pirkimų įstatymo, Įmonėje mažos vertės pirkimai buvo vykdomi vadovaujantis SĮ „Kretingos komunalininkas“ supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklėmis, patvirtintomis SĮ „Kretingos komunalininkas“ direktoriaus 2014 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. (1.1.) V1-10 (pakeista 2014 m. gruodžio 31 d. SĮ „Kretingos komunalininkas“ direktoriaus įsakymu Nr. (1.1.) V1-69) (galiojo iki 2016 m. lapkričio 11 d.) (toliau – Taisyklės Nr. 1), ir SĮ „Kretingos komunalininkas“ supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklėmis, patvirtintomis direktoriaus 2016 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. (1.1.) V1-80 (galiojo iki 2017 m. liepos 1 d.) (toliau – Taisyklės Nr. 2). Ne mažos vertės pirkimai vykdyti vadovaujantis LR Viešųjų pirkimų įstatymu.

Taisyklių Nr. 1 16 p. numatyta, kad mažos vertės pirkimus vykdo Komisija, kai 1) prekių ar paslaugų pirkimo sutarties vertė viršija 20 000 Eur be PVM, darbų pirkimo sutarties vertė viršija 23 000 Eur be PVM. Taisyklių Nr. 1 17 punkte numatyta, kad „Perkančiosios organizacijos vadovas turi teisę priimti sprendimą pavesti pirkimą vykdyti Komisijai ar Pirkimo organizatoriui, neatsižvelgdamas į Taisyklių 16.1 ir 16.2 punktuose nustatytas aplinkybes“. 17 punkte nėra nustatyti kriterijai, kuriais remiantis yra vadovujamasi priimant sprendimą dėl viešojo pirkimo vykdymo pavedimo pirkimo organizatoriui ar komisijai. Taisyklės Nr. 2 tiesiogiai nebeįtvirtino galimybės vadovui vienašališkai priimti sprendimą pavesti viešąjį pirkimą vykdyti pirkimo organizatoriui, neatsižvelgiant į pirkimo vertę, tačiau atitinkamai įpareigojo vadovautis LR Viešųjų pirkimų įstatymu, sprendžiant ar viešąjį pirkimą vykdo Komisija ar pirkimo organizatorius. Pažymėtina, kad LR Viešųjų pirkimų įstatymas taip pat neįvardija supaprastinto pirkimo verčių, kurioms esant pirkimą vykdo pirkimo organizatorius arba Komisija: „*Perkančioji organizacija pirkimui (pirkimams) organizuoti ir atlikti **privalo** (supaprastintiems pirkimams – **gali**) sudaryti Viešojo pirkimo komisiją (toliau – Komisija), nustatyti jai užduotis ir suteikti visus įgaliojimus toms užduotims vykdyti*“. SĮ „Kretingos komunalininkas“ direktoriaus 2017 m. gegužės 4 d. įsakymu „Dėl viešojo pirkimo komisijos sudėties pakeitimo“ Nr. (1.1.) V1-46, sudarant naujos sudėties viešojo pirkimo komisiją, nustatyta, kad viešojo pirkimo komisija vykdo pirkimus, kurių vertė lygi arba didesnė už tarptautinio pirkimo vertę, taip pašalinant buvusį neapibrėžtumą dėl pirkimų vykdymo priskirtinumo viešojo pirkimo komisijos ar pirkimo organizatoriaus kompetencijai. 2017 m. birželio 7 d. SĮ „Kretingos komunalininkas“ direktoriaus įsakyme „Dėl viešųjų pirkimų organizatorių ir už pirkimų organizavimą ir organizavimo priežiūrą atsakingo asmens skyrimo“ Nr. (1.1.) V1-62 numatyta pirkimo organizatorių kompetencija, nurodant, kokios vertės ir koku būdu vykdomus viešuosius pirkimus jie turi teisę vykdyti. Šiais sprendimais aiškiai atribota pirkimo organizatorių ir viešojo pirkimo komisijos kompetencija.

LR Viešųjų pirkimų įstatymas apibrėžia pirkimų planavimo, atlikimo ir pabaigos procedūras, taip pat numatyta ir viešinimo procedūra, kuri sumažina korupcijos pasireiškimo galimybę. Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVP IS) yra skelbiami visi planuojami ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, neatsižvelgiant į jo vertę, pirkimai, taip pat prekių (neilgalaikio turto), paslaugų, darbų, viršijančių 3000,00 Eur pirkimo vertę, planuojami pirkimai, taip pat visi pirkimai, kurių vertė lygi arba didesnė už tarptautinio pirkimo vertės ribas. Atkreiptinas dėmesys, kad Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2015 m. gruodžio 31 d. įsakymu

Nr. 1S-222 patvirtintas Informacijos viešinimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašas įpareigoja skelbti tik apie ne mažos vertės planuojamus vykdyti pirkimus. Įmonė laimėjusių dalyvių pasiūlymus, sudarytas pirkimo sutartis ir jų pakeitimus viešina CVP IS ne vėliau kaip per 10 dienų nuo pirkimo sutarties sudarymo.

Su Įmonės vykdoma daugiabučių namų renovavimo veikla susijusių rangos darbų su projektavimu, techninės priežiūros paslaugų pirkimai vykdomi per Centrinę perkančiąją organizaciją (CPO.Lt), taip įgyvendinant LR Viešųjų pirkimų įstatyme (tiek iki 2017 m. liepos 1 d. galiojusioje, tiek naujoje redakcijoje) numatytą reikalavimą prekes/paslaugas/darbus, kuriuos galima įsigyti iš Centrinės perkančiosios organizacijos, pirkti per Centrinę perkančiąją organizaciją. Vykdamas pirkimus centralizuotai, yra maksimaliai sumažinama korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Pažymėtina, kad tiek buvęs iki 2017 m. liepos 1 d., tiek galiojantis LR Viešųjų pirkimų įstatymo bei jo įgyvendinamųjų teisės aktų teisinis reguliavimas yra pakankamas, siekiant užtikrinti korupcijos pasireiškimo rizikų valdymą. Pažymėtina, kad viešųjų pirkimų vykdymas po 2017 m. liepos 1 d. dar labiau sustiprino vykdomų viešųjų pirkimų, įskaitant mažos vertės pirkimus, viešumą, kadangi klasikinio sektoriaus perkančiosios organizacijos viešuosius pirkimus įpareigotos vykdyti pagal bendrą Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašą, patvirtintą 2017 m. birželio 28 d. Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. 1S-97. Paminėtina, kad Mažos vertės pirkimų tvarkos apraše esantis reguliavimas padidins skelbiamų mažos vertės pirkimų skaičių, taip kartu padidinant tiekėjų konkurenciją pirkimuose ir atitinkamai sumažinant galimybes pirkti prekes/paslaugas/darbus iš vieno tiekėjo, apie tokį pirkimą neskelbiant viešai. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad viešųjų pirkimų vykdymo veikloje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra labai maža.

Apibendrinant visas išvadoje analizuotas Įmonės veiklos sritis, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, ir tarpines šių Įmonės veiklų vertinimo išvadas, konstatuotina, kad Įmonėje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra labai maža ir priemonės, galinčios maksimaliai suvaldyti korupcijos pasireiškimo riziką ir pašalinti veiklos reglamentavimo trūkumus, yra nustatytos ir bus imtasi priemonių joms įgyvendinti .

Direktorė

Renata Surblytė